

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Nona. De Prædicatione Universalis Logicum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

ciperetur modo repugnanti, & (sed esse actu multiplicatum & divisum est repugnans universalis) probatur minor: quia universale debet esse quid unum, qualem unitatem non habet nisi per abstractionem. R. negando ant. cujus prob. majorem distinguo: sic esset actu multiplicatum & divisum si conciperetur per actum comparativum compositum, & prædicationem exercitam, concedo ma. si concipiatur actu comparativo simplici, & prædicatione signata, nego ma. & dist. similiter minoris nego consequentiam, ad probationem minoris dico, universale non modo debere esse unum, sed unum in multis: qualem unitatem non habet natura præcisè prout abstrahitur à singularibus, cum in tali statu potius una tantummodo sit, ut non multiplex, quare quidem verum est ad universale Logicum requiri unitatem & abstractionem, non tamen illam quæ naturam aliquam à parte rei præcisè considerat secundum sua prædicata essentialia, sed in quantum ab omnibus inferioribus simul sumptis abstrahitur ratio quædam communis, quæ consideretur veluti indifferens ut proximè omnibus & singulis inferioribus inquit.

VIII.
Nec per comparationem compositam.

Dico 2. Universale Logicum non fit per cognitionem comparativam intellectus possibilis, comparatione composita. Hæc est contra tertiam sententiam & Probatur Quia natura ante illam comparationem est proximè prædicabilis, ergo ante illam jam est factum universale Logicum, consequentia patet, quia per illum actum fit universalis Logicè, per quem est proximè prædicabilis de multis: probatur ant. quia si ante actualem prædicationem non esset proximè prædicabilis, non posset deinde actu prædicari, ergo si actu prædicatur supponitur in aliquo priori proximè prædicabilis, ergo ante talem comparationem compositam supponitur universalitèr

IX.
Sed per simplicem.

Dico 3. Natura fit universalis Logicè per actum intellectus comparativum simplicem, seu per eum, quo apprehenditur esse in multis sine omni iudicio. Ita Scotus 1. d. 23. q. 1. n. 3. & 4. d. 1. q. 2. n. 2. & Scotistæ communiter. Probatur Conclusio: Quia non potest aliquid prædicari de pluribus, nisi intellectus apprehendat esse in pluribus, ergo non potest natura prædicari, nec signatè, nec exercitè de suis inferioribus, nisi apprehendat illam natam aptam inexistere pluribus, antecedens patet, quia si non apprehenderet esse in pluribus, non posset prædicari de pluribus: probatur consequentia, quia non esset major ratio cur intellectus prædicaret naturam humanam abstractam de Petro & Paulo, quàm de Xantho & Buccéphalo, nisi quod apprehendat illam esse in Petro & Paulo, & non in Buccéphalo & Xantho: ergo ut sic prædicetur, debet illam sic prius apprehendere, & consequenter nihil erit proximè prædicabile nisi apprehensum in illo.

Confirmatur Conclusio primò: Quia universale est unum in multis, & de multis, sed per solam comparationem natura habet esse in multis, ergo ante comparationem simplicem natura non est universalis; minor prob. Quia natura per abstractionem habet esse potius sine multis, & per prædicationem exercitam separatum à multis, & determinatum à multis, &

ad unum: ergo per solam comparationem simplicem fit universale.

Confirmatur secundò: Ex vi abstractionis natura non est magis prædicabilis de inferioribus, verbi gratià Socrate & Berka, quàm subijcibilis naturæ superiori, verbi gratià animali: sed est in differens ad utrumq; , ergo ut sit formalitèr universalis necesse habet ut comparatur ad inferiora sibi subijcibilia, & ut sit species subijcibilis, necesse est ut comparatur ad superiora quibus subijcitur. Per has probas Confirmationes sufficenter solvi possunt objectiones quæ contra hanc vel aliam superiorem conclusionem adferri possunt, Verum tamen clarioris enodationis gratià, probando non per comparationem, sed per abstractionem fieri universale, in Contra

Arguitur: Per abstractionem solam, & non per comparationem natura est una, & est in multis, ergo non per comparationem, seu simplicem, seu compositam natura fiet universalis, sed R. dist. Per abstractionem solam, & non per comparationem est natura una, & est etiam in multis eadem unitate quæ est una est etiam una in multis nego ant. alia concedo, Itaq; Natura est una per abstractionem sine multis, & in multis est per singularitates, quibus unitatem aliam natura abstracta non communicat quàm relativam quæ una natura & eadem respicit multa.

Instat: Unitas illa relativa quæ natura respicit multa est unitas universalis per se, sed illa unitas etiam non est in multis, ergo per illam unitatem natura non est universalis; probatur consequentia, quia si natura retineret illam unitatem in inferioribus, tam homo quàm animal esset genus, & Petrus, vel Socrates species, sed hoc nequit dici, ergo sufficit ut natura sit abstracta ab inferioribus & in illis sit divisa, seu multiplex, cum non possit alitèr esse una in multis. R. negando consequentiam licet enim natura animalis verbi gratià, comparata per intellectum ad inferiora non retineat denominationem, vel intentionem generis in singulis inferioribus, ac proinde nec unitatem universalis formalitèr, retinet tamen unitatem fundamentalem, quæ est proximum fundamentum universalitatis, nam secundum eandem omnino rationem quæ intellectus concipit naturam communem abstractam, prædicat illam de singulis inferioribus & concipit illà esse divisam in illis.

QUÆSTIO IX.

De Prædicatione Universalis Logici.

Quia per 2. priores Questiones universale Logicum explicui per prædicabilitatem, quæ nihil aliud est quam terminandi actualem prædicationem potentia, hinc non abs erit paulò fusiùs de prædicatione aliquid dicere in particulari quæstione. Pro quo igitur advertendum est, prædicationem esse actum intellectus quo aliquid de alio iudicat, ut cum dicit homo est animal, Petrus est homo, unde etiam aliquid esse prædicatum actu aliud nihil est formalitèr quàm denominatio extrinseca desumpta ab huiusmodi iudicio; Quæ prædicatio (de alia hic non est sermo, quàm de vera & affirmativa) adæquatè dividitur in formalem & identidem. *Alia est formalis, alia identidem.*
cam: hæc est illa, vel quæ idem prædicatur de se ipso

ut Petrus est Petrus; vel quæ prædicatur aliquid de alio quod se non habet per modum formæ ipsius, ut si dicas, misericordia divina est iustitia divina: Quod si verò nolis definitionem disjunctivam habere, dic, prædicationem identicam esse illam, quæ aliquid prædicatur de aliquo quod non includitur in ipso per modum formæ illius, & sic comprehendit etiam illam priorem quæ idem prædicatur de se ipso, quia non prædicatur de se ipso ut forma sui ipsius. Prædicatio formalis est illa, quæ aliquid prædicatur de aliquo per modum formæ, tunc autem prædicatur aliquid per modum formæ, quando aliquid prædicatur de alio vel per modum alicujus prædicati essentialis, ut Petrus est homo; homo est rationalis; vel per modum alicujus proprietatis, ut homo est visibilis; vel per modum accidentis ut paries est albus; vel per modum formæ denominantis subiectum, vel aliquam rem extrinsecè, ut paries est visus: Prædicatio formalis iterum alia est directa, alia indirecta, prima est, quando prædicatur id quod aptius est prædicari, &c: secunda est quando prædicatur id quod minus aptum est prædicari ut animal est homo, vivens est animal &c.

His prænotatis In hac quaestione potissimum examinandum venit, quomodo concreta & abstracta de se invicem prædicentur, Pro quo iterum notandum duplex esse abstractum & concretum; substantivum scilicet, & accidentale, Concretum substantivum est, quod significat aliquam formam quæ in concreto solimmodo potest prædicari in quid de aliquo, ut homo, animal, albedo, &c. Accidentale verò est id, quod potest prædicari de aliquo in quale; ut album, dulce, rationale &c. non dicuntur tamen accidentalia, quasi formaliter significarent accidens, sed quia significantur ratione adjectiva, & prædicantur per modum adherentium: Concretorum substantivorum abstracta sunt humanitas, animalitas, albedinitas &c. Accidentaliū verò albedo, dulcedo, rationalitas &c. quibus præmissis

Dico 1. Concreta tam substantiva quam accidentalia possunt de alio concreti prædicari, prædicatione formali: dummodo abstractum concreti quod prædicatur, sit superius ad illud de quo prædicatur, aut sit forma illius. Est communis & Probatur; Quia hæc prædicationes sunt formales Petrus est homo, homo est animal &c. homo est rationalis, album est coloratum, sed non ob aliam rationem, nisi quia prædicati abstractum est superius ad subiectum vel forma illius ergò.

Dico 2. Concreta non possunt prædicari prædicatione formali de propriis abstractis, nec e contra abstracta de suis concretis: Est etiam communis. Probatur i. p. Quia eò ipso quo quis concipit abstractum ut tale, non concipit ipsum cum identitate aut conjunctione ad illud à quo abstrahit, ergò nequit prædicari de ipso. Prob. consequentia. Quia impossibile est intellectum prædicare aliquid de alio, nisi quatenus ille concipit identificata sibi, aut conjuncta ad invicem. Confirmatur, Quia si hæc propositio humanitas est homo esset vera, etiam hæc esset vera, Verbum Divinum assumpsit hominem, sed hæc est falsa, ergò & præcedens; minor est de fide, quia verbum Divinum solum assumpsit naturam humanam sine subsistentia, homo autem significat naturam cum subsistentia: pro-

F. Amandi Hermann Logica.

batur sequela ma. quia hæc est formalis consequentia, humanitas est homo, verbum Divinum assumpsit humanitatem, ergò assumpsit hominem. Ex hac parte probata patet etiam secunda pars nam cum prædicatio sit actus intellectus nunquam poterit aliquid de alio prædicare, nisi apprehendat esse illud in alio: ergò intellectus nequit prædicare abstractum de suo concreto.

Dices primò: Hæc est bona prædicatione Quantitas est quanta, sed quanta est concreta, & quantitas est abstracta, ergò concretum potest prædicari de suo abstracto: R. dist. ma. si quanta significat idem ac habens quantitatem, ut est accidens absolutum prædicamentale est vera prædicatione nego ma. si quanta significet ac habens extensionem concedo ma. taliter igitur quantitas est quanta, quia habet suam extensionem tanquam suam proprietatem, sic etiam ista prædicatione potest esse bona, albedo est alba, si ly alba significet aliquam proprietatem albedinis verbi gratia disgregationem visus, unde nego mi. quantitatem ut est accidens prædicamentale esse abstractum quanti, quia quanta significat idem ac extensa, cujus abstractio erit extensio.

Dices secundò: Hæc sunt veræ prædicationes: Deus est Deitas, ens est entitas, res est realitas, homo est entitas, album est realitas, ergò. R. ad primam negando ant. Loquendo de prædicatione formali; vel dist. consequ. quando abstractum est simpliciter infinitum, concedo, quando non est, nego consequentiam. Ad alias nego etiam ant. si per ens & rem intelligi velint concreta, & per entitatem & realitatem abstracta ut patet in Conclusionem; Unde illæ duæ prædicationes ens & entitas res & realitas sunt prædicationes identicæ, quia licet quantum ad voces videantur concreta & abstracta, in re tamen prorsus faciunt idem synonymicè cum sensu res est res, ens est ens; Ultima verò duæ homo est entitas, album est entitas etiam non sunt prædicationes abstracti de concreto, sed prædicationes absolute superioris de inferiori, cum hoc sensu, homo est res, album est ens; hinc absolute ad tales & similes propositiones dicitur quod non sint ultimæ & simpliciter abstractæ, sed apparent tales esse, cum tamen tales non sint, nisi secundum quid.

Dico 3. Abstractum concreti superioris, non potest prædicari de abstracto concreti inferioris, nec formaliter, nec identicè, verbi gratia animalitas non potest prædicari de humanitate. Est Scoti 1. d. 5. q. 1. n. 5. & d. 8. q. 1. n. 2 5. quem præter suos sequitur Ruvius, Suarez dist. 6. Met. Sect. 10. Prob. quia impossibile est quod intellectus verè prædicet unum de altero, nisi consideret illud ut in existens ipsi, & conjunctum cum illo, quia radix veritatis propositionis est conjunctio extremorum, sed quando considerat animalitatem verbi gratia ut abstractam, non considerat ipsam ut conjunctam cum humanitate, ergò non potest de illa prædicari. Confirmatur Quia non magis conjungitur animalitas cum humanitate, quàm homo cum humanitate, sed non obstante hac conjunctione hominis cum humanitate, homo non potest prædicari de humanitate, ergò etiam non obstante hac conjunctio-

V.

VI.

VII.

Abstractum concreti superioris non potest prædicari de abstracto concreti inferioris.

ne animalitas non poterit prædicari de humanitate.

VIII.

Dices. Hæc prædicatio est formalis, albedo est color, sed tam albedo quam color sunt abstracta, ergo abstractum superius prædicatur de inferiori: color enim est quid superius ad albedinem. R. dist. mi. color est abstractum respectu colorati concedo mi. respectu albedinis nego minorem, nam cum non sit ultimè abstractum respectu ipsius albedinis, habebit rationem concreti substantialis sicut animal respectu hominis, si autem color esset ultimè abstractum, non posset de albedine prædicari, ut albedo est coloreitas. Paritas etiam de abstractis divinis ad humana non valet, quia hæc ut abstracta nullam habeat identitatem, divina verò licet abstrahantur à suis concretis ut Misericordia à misericorde, Justitia à justo &c. habent tamen rationem in qua identificentur & à qua non abstrahant scilicet infinitatem ratione cuius etiam ut abstracta inter se semper identificantur.

IX.

Concretum abstractis superioris non potest prædicari de abstracto concreto inferioris.

Quæres. An Concretum abstracti superioris, possit prædicari de abstracto inferioris concreti, verbi gratia humanitas est animal, licet non possit dici humanitas est animalitas? R. negativè quia quoties prædicatum dicit aliquid quod non importatur à subiecto explicitè, vel implicitè, tunc nequit prædicatio esse vera: ut patet de anima aut corpore humano, de quibus non potest dici quod sit homo, licet homo concipiatur ut includens utrumque, sed animal includit aliquid quod non importatur explicitè, aut implicitè ab humanitate, includit enim suppositivitatè, aut aliud à quo abstrahit humanitas, nimirum illud, quod dicit homo supra humanitatem, ut omnes fateri necesse habent, ergo. Confirmatur, Quia verè humanitas ut sic est pars istius animalis, quòd de ipso prædicari potest: ergo illud animal nequit prædicari de animalitate, sicut nullum totum potest prædicari de parte sua in abstracto. Pro Complemento quæstionis collige secundas intentiones eodem modo posse prædicari de se invicem; ita scilicet: ut superiora de inferioribus possint prædicari in concreto, non in abstracto, nec unum abstractum superius de alio abstracto inferiori, unde verum est dicere quòd genus sit universale, non verò quòd sit universalitas, nec genereitas sit universalitas, patet à paritate rationis, nihil enim interest quantum ad hoc, quòd prædicata sint primæ vel secundæ intentionis, sed quòd concipiantur cum ordine & connexionè ad subiectum.

QUÆSTIO X.

De Numero Universalium.

I.

Communis Sententia Numerum universalium usq; ad quinarium extendit, nempe universale dividendo in genus, speciem, differentiam, proprium, & accidens. A qua sententia plurimi discesserunt: hinc etiam variæ ortæ sunt opiniones, Nam imprimis fuere nonnulli Græci antiqui, qui duo tantum universalia assignabant, & inter hæc ea præsertim, quæ prædicantur in quid: & hujus sententiæ fuit Dexippus in prædicamentis cap. 24. Boëthius, Averfa q. 8.

Variæ sententia.

sect. 16. sed quia universale definitur esse illud, quod prædicatur de pluribus, non dicendo in quid, & consequenter hoc non requisito frustra alia species verbi gratia præter genus & speciem, differentia, proprium & accidens, excluduntur; Alii e contra numerum non minuunt, sed augent: nam Joannes Major, Scoti discipulus sextum addidit, cuius etiam sententiæ fuit Cajetanus apponens pro sexta specie, individuum vagum; sed malè: tum quia quidam homo non est quid determinatum, tum quia omnibus aliis speciebus universalium potest addi *ly* *Omnis* non verò individuum vago, non enim benè dicitur: Omnis quidam homo, ergo individuum vagum universale esse non potest, Camerarius septem, de Raconis tract. I. de universal. octo universalium species statuit, an in hac materia communem Peripateticorum sim secutus sententiam, statim me declarabo

Interim Notandum primò;

in favorem communis sententiæ, Quòd universale ut sit universale, debet prædicari de suis inferioribus eodem genere prædicationis, ita videlicet: ut si de uno inferiori prædicatur in quid incompletè, de omnibus inferioribus sic prædicari debeat. Secundo; Illud quod est universale, debet esse ens prædicamentale: unde à ratione universalis excluduntur transcendentalia ut ens unum, verum, bonum &c. & hoc idè, quia Porphyrius egit de prædicabilibus in ordine ad prædicamenta. Tertiò; Universale debet esse ens realitè completum, unde excluditur anima rationalis, materia prima, &c. non tamen differentia Metaphysicæ: quia esto sint incompletæ formalitè, tamen sunt completæ realitè: quia realitè identificantur entibus completis. Quarto; Universale debet esse quid incomplexum, hinc excluditur definitio, & alia complexa. Quintò; Universale debet esse quid determinatum: unde excluditur individuum vagum, quæ omnia communis sententia (excepto ultimo) gratis supponit. Interim quoniam ad pleniorè quæstionis cognitionem requiri videtur scire quidnam nomine generis, speciei &c. intelligatur, quamvis de singulis speciatim infra fufius agam, idcirco

Notandum secundò; Genus semper debere esse in pluribus specie differentibus

& prædicari de pluribus specie differentibus in quale quid incompletè, sic prædicatur animal de homine, bove, &c. homo est animal, bos est animal, &c. speciem autem de pluribus debere prædicari solo numero differentibus in quid completè, ut Petrus est homo, Paulus est homo &c. Differentia autem semper debet prædicari in quale essentialè, ut Petrus est rationalis; Proprium in quale accidentale necessariò & convertibilitè, ut homo est risibilis; Accidens quantum prædicabile, prædicari debet in quale accidentale contingenter, ut Petrus est albus, Paulus est doctus. His itaq; præmissis.

Dico I. Scando præcisè in rationibus plura possunt admitti universalia, quam quinq;. Ita præter Authores supra citatos, Averfa, Ballolus, in quod etiam ipse D. noster 3. d. 7. q. 1. §. Quarto videndum inclinare videtur, quæ pauci in typis proponunt, nonnulli tamen in suis defendunt manuscriptis. Probatur

II. Quomodo universale debet prædicari de inferioribus.

III. Genus semper debet prædicari in completè.

IV. Possunt admitti plura quam quinq;.